

Soner'(ler)i Anarken,

Hakkı ATIL
Jeoloji Mühendisi

Soner'i, Öner'i, Güneş'i 22 Temmuzda Karadeniz'de bırakmıştık. Karadeniz, dostlarımızı, yol arkadaşlarımızı denizleştirmek amacıyla severek, bilerek, isteyerek almış olabilir miydi? Belki de Soner'lerin Karadenizde bulunma nedenine kızmıştı. Olur muydu böyle şey! Olmayacağı belli! Doğa milyonlarca yıl canlılara koynunu açmış, korumuş, insanın gelişiminin temel girdilerini sağlamış, yani kısaca insanın yol arkadaşlığını yapmış iken. O zaman Karadeniz'in Soner'leri beklide çok sevmiş olması gerektiğini söylememiz gerekiyor. Başka türlü ihtimal olabilir mi? Soner'ler Temmuzda o güzelim Karaburun'un, Karadeniz'in canını okuyacak insanlığın çılgın işlerinden birisi olan Nükleer Santral belasının Sinop'ta kurulmasını önlemenin telaşı, çabası, sorumluluğuyla Sinoplu dostlarıyla birliktediler.

Nükleer Santrallerin ülkemizde yapımı ile ilgili onlarca yıl öncesinden başlatılan çalışmalar, sürdürülen tartışmalara, dönem dönem ortaya atılan yapımı için başlatılacak ihale haberlerine, her dönemdeki iktidarların Nükleer Enerji yanlı açıklamalarına, ilgili lobilerin faaliyetlerine rağmen henüz Nükleer Santral yapımı için kazma vurulmuş değil. Bunda oluşturulan Nükleer Karşıtı Platformların, kesimlerin çabalarının, mücadelelerinin etkilerinin önemli payları olduğunu belirtirsek, abartı yapmış olmayız.

Son yıllarda özellikle açığa çıkan bir süreç; Türkiye Halklarından gittikçe kopan, Halklarına değil ulusasını Küresel Sermayenin hizmetine girmiş yönetenlerince yönetil(e)miyor. Küresel Sermayeye entegre yerli işbirlikçilerinin

destekleriyle uygulanan yeni-liberal (aslında eskidi artık) politikalar ezilenleri, sömürülenleri ekonomik, politik, ideolojik olarak kuşatmış durumda. Bu kuşatma için neler yapılmadı ki? Sermaye önündeki tüm engeller kalkınma, büyüme, sermayeyi çekme, sermaye ihtiyacı, serbest rekabet, hizmetlerin nitelikleştirilmesi, küreselleşmenin gerekliliği v.b.(gerekçelendirme külliyatı oldukça uzatılabilir, burjuva ekonomist anlayışı bu konuda oldukça birikimlidir!) gerekçeleriyle birer birer ortadan kaldırıldı. IMF, Dünya Bankası destekli yapılandırma projeleriyle küresel kapitalist sürecin ihtiyacına uygun dönüşümü sağlayacak yasal düzenlemeler çıkarıldı, çıkarılıyor. İhtiyaç duyulan her alanla ilgili düzenlemeler kamuoyunun bilgisi olmadan, hatta meclistekilerin bile bilgisi olmadan yapılıyor, yasalaşiyor. Nükleer Santrallerin yapımı ile ilgili düzenleme de böylesi bir ortamda alelacele geçirildi. Kamu yararı, çevre sorunu/hakkı yok sayılarak biran önce Nükleer Santral yaptırmak telaşı içine düşüldü. Burada Türkiye'nin Enerji Politikası, Nükleer Santraller üzerine bir tartışma yapmayacağım. Bu alanda ilgili meslek odaları, sendikalar, doğa insan dostu aydınlarımız, uzmanlar, yazarlar, yaşanası bir dünya özlemi çekenler, Demokratlar, Yurtseverler, Sosyalistler, anti kapitalistler çok haklı gerekçelerini kaygılarını yıllardır kamuoyuna sundular, sunuyorlar.

Ülkemizde muhafazakar, şoven, gerici anlayış (Buna Faşist ideoloji de diyebiliriz) o noktalara ulaştı ki yönetici klikler her tartışma, soruna yaklaşımda konuyu devletin bekasına getirir

oldular. Nükleer Santral yapımı konusunda da böylesi bir gerekçe yaratmayı başardılar. ABD'nin İran'ı nükleer çalışmaları nedeniyle tehdit etmesi, Birleşmiş Milletleri de yanına alarak baskı uygulaması karşısında sessiz kalanlar, bölgesel güç dengeleri açısından nükleer silahlanmanın gerekliliğini, Nükleer Santral yapımının nükleer teknolojiyi getireceğini dillendirir oldular. Alelacele Nükleer Santral yapımı ile düzenleme yapılmasında bu yaklaşımın etkili olduğunu düşünmek gerekiyor. Ortadoğuda yaşanan trajedi karşısında sessiz kalan ABD yanında yer alan yönetici klikler açısından ne utanç verici bir durum. (Utanmanın insani bir duygu, etik, ahlaki değer taşımamasından dolayı yönetici kliklerden beklenemeyeceğini unutmuş değilim.) Ne çılgınlık! Ne insan dışılık.

İçinde yaşadığımız süreç dört bir yandan kuşatılmışlık süreci. Bu gidişe dur demek güçleri birleştirmek, dayanışmak, mücadele alanlarını zenginleştirmekten geçiyor. Bu yüzden de Nükleer karşıtı platformları genişletmek, zenginleştirmek, desteklemek gerekir. Bergama örneğini hatırlayalım. Bergama Ovacık'ta altın madeni işletmeciliğine karşı yöre halkının mücadelesi mevcut sistemin halka rağmen nasıl çalıştığını, hukuk alanının nasıl çiğnendiğini göstererek, bunu bilinçlere taşımamın tuğlalarını oluşturdu. Süreç Bergama'da işlese bile çevre ve doğa konusunda toplumsal duyarlılığın artmasında önemli etkiler yarattı. Öyle ki bu toprakların sahipsiz olmadığını sermayeye hissettirdi. Mücadelenin etkileri nedeniyle kamu kuruluşlarında, projeci kuruluşlar da, firmalarda

çevreye karşı daha duyarlı olma, hareket etme sonuçlarını yarattı. Yaşam mücadelelerle ancak güzelleşiyor. Her mücadele mutlaka ve mutlaka toplumsal dönüşüm için kazanımlar, birikimler, deneyimler oluşturuyor.

Soner, mevcut ilişkileri sorgulayan bir anlayışla toplumsal yaşam içindeydi. O doğaya, çevreye saygılı olmayan bir anlayışın insana da saygı içermediğini bilerek Nükleer karşıtı olmanın yanında yer aldı. Faaliyetlerin aktif öznesi olmaya çalıştı. Bu heyecanla Sinop'a koşturarak gitti.

Nükleer Santrallere karşı çıkan tarafta yer almak ne teknoloji karşıtlığı, ne toplumsal ihtiyaçlardan soyutlanmış pür doğacı, çevreci yaklaşım içerisinde bulunmak, dolayısıyla gerçekçilikten uzaklaşmak anlamına gelmiyor. Nükleer santral karşıtlığı İkinci Dünya Savaşı sürecinde Hiroşima, Nagazaki'nin sonuçlarının, Çernobil facialarının bir daha oluşmasının önüne geçmek, kapitalist tüketim kalıpları içinde doğayı yok sayan kar ve rant ilişkilerine karşıtlıktır. Ekonomik yaklaşımın dışında doğayı, insanı koruma anlayışı içeren bu nedenle de insani, uygar içeriği olan bu karşıtlık Soner'in yaşam felsefesine de uyan bir şeydi. Soner hevesle, heyecanla bu alanda da tuzunun olmasını istemişti.

Bunun için Sinop'taydı. Yaşamını anlamlı kılan değerlerin yansımalarını Nükleer Karşıtlığında gördüğü için Sinop'taydı.

Soner'i,
Öner'i,
Güneş'i
Unutmayacağız.